

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1486/2021
08.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ... број ..., ББ из ..., ... број ... и ВВ из ..., ... број ..., чији је заједнички пуномоћник Милан Петровић, адвокат у ..., против туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд, Немањина 6, чији је пуномоћник Милош Стијеља, адвокат у..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца ББ и ВВ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3486/20 од 15.01.2021. године, у седници већа одржаној 08. јула 2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужилаца ББ и ВВ се **УСВАЈА**, пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3486/20 од 15.01.2021. године се **ПРЕИНАЧУЈЕ** тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог и пресуда Основног суда у Вршцу П1 81/19 од 02.09.2020. године **ПОТВРЂУЈЕ** у ставу другом, трећем, петом, шестом и седмом изреке и **ОДБИЈА** се захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцима ББ и ВВ исплати износ од 19.600,00 динара на име трошкова поступка по ревизији, у року од 8 дана.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиље АА изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3486/20 од 15.01.2021. године, као недозвољена.

Образложење

Основни суд у Вршцу је донео пресуду 3 П1 81/19 дана 02.09.2020. године којом је у првом ставу изреке одбио као неоснован тужбени захтев АА да се обавезе тужени да јој на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада исплати износе са законским затезним каматама како је то наведено у том ставу изреке; у другом ставу изреке обавезао је туженог да тужиоцу ВВ из ... на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада у периоду од 01.04.2017. до 30.09.2017. године исплати укупан износ од 57.160,90 динара са законским затезним каматама на појединачне износе почев од одређених датума до исплате; у трећем ставу изреке обавезао је туженог да тужиоцу ВВ исплати на име регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од 01.04.2017. до 30.09.2017. године укупан износ од 20.754,00 динара са законским затезним каматама на појединачне износе од одређених датума до исплате како је наведено у том ставу изреке; у четвртом ставу изреке одбио је као неоснован тужбени захтев тужиоца ВВ да се обавезе тужени да тужиоцу на име регреса за коришћење

годишњег одмора у периоду од 01.04.2017. до 30.09.2017. године исплати износе преко досуђеног до траженог износа од 31.373,00 динара са законским затезним каматама на појединачне месечне износе како је наведено у том ставу изреке; у петом ставу изреке обавезао је туженог да тужиоцу ББ на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада у периоду од 01.04.2017. до 30.09.2017. године исплати укупан износ од 65.016,50 динара са законским затезним каматама на појединачне месечне износе од одређених датума до исплате како је наведено у том ставу изреке; у шестом ставу изреке обавезао је туженог да тужиоцу ББ на име регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од 01.04.2017. до 30.09.2017. године исплати укупан износ од 20.754,00 динара са законским затезним каматама на појединачне износе од одређених датума до исплате; у седмом ставу изреке обавезао је туженог да тужиоцима ВВ и ББ исплати накнаду трошкова парничног поступка у износу од 98.210,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате и у осмом ставу изреке ослободио тужиљу АА обавеза плаћања судских такси, а тужиоце ВВ и ББ обавезе плаћања судске таксе за пресуду.

Одлучујући о жалби туженог Апелациони суд у Београду је донео пресуду Гж1 3486/20 дана 15.01.2021. године којом је пресуду Основног суда у Вршцу П1 81/19 од 02.09.2020. године преиначио у другом, трећем, петом и шестом ставу изреке тако што је одбио као неосноване тужбене захтеве којим су тужиоци тражили да се обавезе тужени да тужиоцу ВВ на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада исплати укупан износ од 57.160,90 динара за период од 01.04.2017. до 30.09.2017. године са законским затезним каматама на појединачне износе од одређених датума до исплате и износ од 20.754,00 динара на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2017. до 30.09.2017. године, са законском затезном каматом на појединачне износе од одређених датума до исплате, те одбио тужбени захтев да се тужени обавезе да тужиоцу ББ исплати на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада укупан износ од 65.016,50 динара за период од 01.04.2017. до 30.09.2017. године са законским затезним каматама на појединачне износе од одређених датума до исплате и на име регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 20.754,00 динара за период од 01.04.2017. до 30.09.2017. године са законским затезним каматама на појединачне износе од одређених датума до исплате, преиначио решење о парничним трошковима садржано у ставу седмом изреке првостепене пресуде, тако што је одбио као неоснован захтев тужилаца ВВ и ББ да се обавезе тужени да тим тужиоцима на име парничних трошкова исплати износ од 98.210,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате и обавезао исте тужиоце да туженом на име накнаде парничних трошкова исплате ВВ износ од 8.720,00 динара и ББ износ од 8.665,00 динара, те да туженом накнаде трошкове поступка по жалби у износу од 25.280,00 динара.

Против наведене правноснажне другостепене пресуде суревизију изјавили тужиоци АА, ББ и ВВ преко означеног пуномоћника, којом пресуду побијају због погрешне примене материјалног права. У ревизији се тужиоци позивају на одредбу члана 403. став 1. тачка 2. и члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по овлашћењу из одредбе члана 413. и по одредбама из члана 403. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011... 18/2020) и закључио да је недозвољена ревизија тужиље АА, док је дозвољена ревизија тужилаца ББ и ВВ по одредби члана 403. став 1. тачка 2.

ЗПП. Другостепену пресуду је по ревизији тужилаца ББ и ВВ Врховни касациони суд испитао на основу члана 408. ЗПП и одлучио да је ревизија основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужилац ББ је на основу анекса уговора о раду од 01.09.2015. године у радном односу код туженог као послодавца следбеника АД Железнице Србије, а такође и тужилац ВВ по анексу уговора о раду од 01.09.2015. године. Тим анексима је уговорено право тужилаца на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и временаведеног на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и других примања по основу радног односа у складу са Колективним уговором за Железнице Србије АД. Под зарадом се сматра зарада која садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде, и сматрају се сва примања из радног односа осим примања из члана 14, члана 42. став 3. тач. 4. и 5, члана 118. тач. 1. до 4, члана 119, члана 120. тачка 1. и члана 158. Закона о раду. Зарада за обављени рад и времеведено на раду састоји се од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде. Основна зарада утврђује се као производ вредности једног радног часа, коефицијента посла и просечног месечног фонда часова рада. Елементи за утврђивање радног учинка, накнаде зараде, увећане зараде и друга примања запосленог утврђени су Колективним уговором. Вредност радног часа за обрачун и исплату зараде утврђена је у складу са одредбама Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава. Увидом у обрачунске листе за тужиоце у периоду пре и након ступања на снагу Колективног уговора код туженог од 24.03.2015. године вредност радног часа за обрачун и исплату зараде утврђена је у складу са чланом 57. Колективног уговора, односно у складу са чланом 5. став 1. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата. Чланом 57. став 2. Колективног уговора од 24.03.2015. године у вредност једног радног часа укључена је и месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час. Ниједним документом није регулисано који је однос зараде, накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у вредности једног радног часа, те није могуће утврдити који је износ исплаћен на име накнаде трошкова за исхрану и за регрес за годишњи одмор, ни у процентуалном, ни у номиналном износу, те првостепени суд утврђује да тужени није исплаћивао накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за годишњи одмор. Уговором о раду код туженог за запослене, као и за тужиоце, није регулисано право на накнаду трошкова за исхрану на раду и регрес за годишњи одмор. Чињеницу да тужиоцима нису исплаћиване накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор првостепени суд је утврдио оценом налаза и мишљења вештака економске струке, те на основу увида у обрачунске листе односно обрачуне зарада за тужиоце у периоду на кога се односи тужбени захтеви. На основу налаза и мишљења вештака првостепени суд је утврдио висину накнаде за исхрану у току рада за тужиоце по параметрима из одредбе члана 171. став 1. Колективног уговора послодавца претходника („Службени гласник РС“ бр. 37/95... 7/00) и обавезао је туженог да тужиоцима по том основу исплати ВВ износ од 57.160,90 динара укупно, а ББ 65.016,50 динара укупно, и по 20.754,00 динара на име регреса за годишњи одмор, у појединачним месечним износима са законским затезним каматама од доспелости за исплату 15. у наредном месецу за претходни месец, па до исплате.

Чињенично стање утврђено од стране првостепеног суда је другостепени суд прихватио за правилно.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је сматрао да у ситуацији када тужени тужиоцима није исплатио накнаду предметних трошкова кроз висину цене рада, а накнада тих трошкова и није посебно уговорена, нити одређена на други начин, тужени има обавезу да тужиоцима накнади трошкове у висини према последњем одређеном номиналном износу накнада, за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, у конкретном случају Колективним уговором послодавца („Службени гласник РС“ бр. 37/95... 7/00).

Другостепени суд је усвојио жалбу туженог и преиначио првостепену пресуду тако што је одбио захтеве тужилаца ВВ и ББ, јер је закључио да запослени не могу посебно остварити накнаду предметних трошкова јер су то право остварили кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада, и да је без утицаја околност да висина накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора није вредносно исказана, нити се може утврдити у ком проценту учествује у вредности радног часа. Ово стога, што Закон о раду у члану 118. став 1. тач. 5. и 6. предвиђа право запосленог на накнаду ових трошкова, али у складу са регулативом из колективног уговора као општег акта и уговора о раду. Кад уговор о раду и колективни уговор не утврђују висину накнаде ових трошкова, већ се одређује да се они урачунавају у цену радног часа, тада запослени не може са успехом да тражи посебно исплату новчаних износа из ових основа јер нема одговарајућег колективног уговора, као општег акта и инструмента за њихову конкретизацију.

Другостепени суд је погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005... 13/17), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада (ако послодавац није ово право обезбедио на други начин) и регрес за коришћење годишњег одмора у складу са општим актом и уговором о раду, а ставом 2. да висина трошкова за исхрану у току рада мора бити изражена у новцу.

Конкретизација ових права тужиоцима није извршена. Из Колективним уговором предвиђене вредности радног часа за обрачун зараде не може се утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу, нити је исказана у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцима. При том, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом износу за све запослене, без обзира на њихову стручну спрему, радно место и коефицијент за обрачун и исплату зараде. Уколико би се прихватило становиште да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања њихове висине у номиналном износу, висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити и није правилно. Из утврђеног чињеничног стања произилази да тужиоцима предметне накнаде нису исплаћене, већ је изостала исплата, како је то првостепени суд изричито утврдио, а тужени је у погледу исплате наведених накнада цитиране законске одредбе примењивао на штету тужилаца.

Код таквог стања ствари, потребни су параметри према којима би се добиле реалне вредности оброка и регреса којима се постиже сврха којој ове накнаде служе. Ревизијски суд налази да је првостепени суд правилно за параметре узео последње утврђене код туженог, Колективним уговором („Службени гласник РС“ бр. 37/95... 7/00) и на основу њих утврдио припадајућу накнаду тужиоцима, јер они одражавају реално економску вредност потребну за накнаду трошкова исхране у току рада, односно регреса за коришћење годишњег одмора, којима се постиже сврха законом предвиђеног права запосленог, односно обавезе послодавца, те правилно обавезао туженог на исплату са законским затезним каматама од доспећа сваког појединачног износа до исплате, по одредби члана 277. Закона о облигационим односима. Правилна је и одлука о трошковима првостепеног поступка.

Из наведених разлога, на основу одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку о ревизији тужилаца ББ и ВВ одлучено је у ставу првом изреке ове пресуде.

Ревизија тужиље АА одбачена је као недозвољена по одредби члана 410. став 2. тачка 1. ЗПП, јер побијаном пресудом није одлучивано о жалби тужиље АА, те она није лице овлашћено на подношење ревизије против те пресуде. У односу на тужиљу је правноснажна првостепена пресуда протеклом рока за изјављивање жалбе.

Обавезан је тужени на основу одредаба члана 153. став 1. и члана 154. Закона о парничном поступку, по одређеном захтеву тужилаца, да тужиоцима накнади трошкове поступка по ревизији у износу од 12.000,00 динара за састав ревизије, применом адвокатске тарифе и за судску таксу за ревизију сваки износ од 3.800,00 динара, применом Закона о судским таксама, укупно 19.600,00 динара.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић